अपुत्रायाः पुत्रकृतप्रयोजनरहितायाः ॥२३॥ शेते इदानीमितिशेषः ॥२४॥ नन्वेवं हृदयेशोकस्तर्हि मयासर्वनिवारणसहायेनोक्तं राज्यमेवकुतोनांगीकृतमितिचेन्न राज्य करणेत्वदपेक्षापिमेन किंत्वधर्मभयादेव मयातन्नांगीकृतमित्याह ॥ एकइत्यादि ॥ तरेयं निरस्तारातिकांकर्तुंशक्तइत्यर्थः ॥ ननुवीर्यमकारणं परलोकहितेऽपितुधर्मएवेतिशेषः ॥ २५ ॥ अधर्मात् कैकेय्यैपितृदत्तवरपालनप्रतिज्ञाक्षतिरूपाद्धर्माद्भीतः अतएवपरलोकस्यचनाशाद्भीतइतिशेषः ॥ २६ ॥ अन्यच्च एतज्जातीयं ॥ विजनेइत्यनेन स्वविलापेनलोकदुःखाभावोध्वनितः ॥ अश्रुपूर्णमुखत्वं नटवल्लोकव्यवहारानुसारेणेतिबोध्यं ॥ २७॥ २८ ॥ आयुधिनामितिछेदः ॥२९॥ औपयिकं युक्तं यतस्त्वत्परिता

शोचंत्याश्चाल्पभाग्यायानकिंचिदुपकुर्वता ॥ पुत्रेणकिमपुत्रायामयाकार्यमरिंदम ॥ २३ ॥ अल्पभाग्याहिमेमाताकौसल्यारहिता मया ॥ शेतेपरमदुःखार्तापतिताशोकसागरे ॥ २४ ॥ एकोह्यहमयोध्यांचपृथिवींचापिलक्ष्मण ॥ तरेयमिपुभिःक्रुद्धोननुवीर्यमकार णं ॥ २५ ॥ अधर्मभयभीतश्चपरलोकस्यचानघ ॥ तेनलक्ष्मणनाद्याहमात्मानमभिषेचये ॥ २६ ॥ एतदन्यच्चकरुणंविलप्यविजनेब हु ॥ अश्रुपूर्णमुखोदीनोनिशितूष्णीमुपाविशत् ॥ २७ ॥ विलापोपरतंरामंगतार्चिषमिवानलं ॥ समुद्रमिवनिर्वेगमाश्वासयतलक्ष्म णः ॥ २८ ॥ ध्रुवमद्यपुरीरामअयोध्यायुधिनांवर ॥ निष्प्रभात्वयिनिष्क्रांतेगतचंद्रेवशर्वरी ॥ २९ ॥ नैतदौपयिकंरामयदिदंपरितप्य से ॥ विषादयसिसीतांचमांचैवपुरुषर्षभ ॥ ३० ॥ नचसीतात्वयाहीनानचाहमपिराघव ॥ मुहूर्तमपिजीवावोजलान्मत्स्याविवोद्धृतौ ॥ ३१ ॥ नहितातंनशत्रुघ्नंनसुमित्रांपरंतप ॥ द्रष्टुमिच्छेयमद्याहंस्वर्गंचापित्वयाविना ॥ ३२ ॥

पेन सीतायाममच विषादोभवति ॥३०॥ अथगं तव्यमितियदुक्तं तदुत्तरं सीतावदहमप्यवर्जनीयइतिवक्तुमात्मनःसीतासाधर्म्यमाह ॥ नचेति ॥ त्वयाहीनासीता त्वयिहीनोहंच जलादुद्धृतौ मत्स्याविव नजीवावोनजीवावइ त्यस्यावृत्त्यानञ्द्वयान्वयः ॥ जीवनाभावस्य सर्वथासत्यत्वप्रतिपादनायद्विरुक्तिः ॥३१॥ अथ नोत्कंठितुमर्हसीत्यस्योत्तरं नहीति नञ्त्रयस्य नेच्छेयं नेच्छेयमितिप्रकारेणेच्छे यमितिपदावृत्त्यान्वयः ॥ स्वर्गंचाप्यद्यप्राप्तं द्रष्टुं त्वयाविना नेच्छेयं किमुत गंतुमितिभावः ॥ ३२ ॥